

Školský vzdelávací program druhá časť prvého stupňa základného štúdia
Nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – ISCED 2B
Hudobný odbor
Zborový spev
4. ročník
(2 hodiny týždenne)

Názov predmetu	Zborový spev
Ročník	štvrtý
Učebný plán	č. 8
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2B
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský
Spracoval	Mgr. Viera Džoganová
Koordinátor	Jozef Kolesár
Schválené	27. júna 2013

Charakteristika predmetu

Žiakov smerujeme k schopnosti samostatného štúdia, k prehĺbovaniu nadobudnutých vedomostí a schopností. Využívame náročnejšie hlasové cvičenia podporujúce rozsah a techniku spevu. Veľký dôraz kladieme na intonačnú čistotu a celkový výraz pri prednese skladby. Zvyšujeme technickú náročnosť skladieb a žiakov pripravujeme na koncertné vystúpenia a súťaže. Spevákovi vediem k vedomému umeleckému zážitku pre vlastné obohatenie, ako aj obohatenie poslucháčov. V speváckom zbore sa rozvíjajú jazykové schopnosti jednotlivcov študovaním diel v originálnom jazyku, uplatňujú sa medzipredmetové vzťahy.

Zborový spev má všetky prednosti kolektívnej činnosti, najmä umožňuje deťom a mládeži interpretovať diela najrozmanitejších epoch, štýlov, žánrov, a tým prispieva k rozvoju ich hudobného cítenia a rozhl'adu. Repertoár obohacujeme o interpretáciu diel v cudzom jazyku, napr. anglický, taliansky, maďarský a iné, taktiež o skladby z obdobia renesancie, gregoriánsky chorál, spirituál, gospel, atď. K rozšíreniu základných znalostí a vedomostí žiakov patrí štúdium viac ako štvorhlasých skladieb, napr. rozdelením základného zboru na dvojzbor.

Na konci ročníka vykonávajú žiaci absolventskú skúšku zo zborového spevu pred komisiou zloženou z pedagógov zborového spevu. Účinkujú na verejných podujatiach, koncertoch a súťažiach, ktorých hodnotenie komisiou je súčasťou koncoročnej komisionálnej skúšky.

Cieľ vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

Cieľom práce so žiakmi je rozvíjať ich tvorivé myslenie a emočnú inteligenciu, viesť žiakov k využívaniu adekvátnych výrazových prostriedkov podľa druhu a charakteru skladby, zvyšovať spevácku techniku, rozvíjať zmysel pre polyfónny spev.

- Naďalej rozvíjať emočnú inteligenciu.
- Upevňovať kreatívne myslenie.
- Pestovať zmysel pre dobro a krásu.
- Usmerňovať vkusovú orientáciu u žiakov.
- Podporiť prirodzenú zvedavosť žiaka a záujem o nové zážitky.
- Rozvíjať estetické cítenie žiaka a schopnosť estetického zážitku.
- Prostredníctvom spevu ľudových piesní spoznávať hudobný materinský jazyk.
- Spoznávať a interpretovať skladby zahraničných autorov v cudzom jazyku.
- Pri vyučovacom procese používať metódy primerané schopnostiam, nadaniu a psychickej zrelosti žiaka.
- Podnietiť záujem o koncertné účinkovanie
- Rozvíjať tvorivé myslenie.
- Podporovať a pestovať u žiakov vôľu, trpezlivosť, nadšenie pre spev a záujem o hudbu.
- Upevňovať povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva.
- Prispôbovať sa potrebám konkrétnych oblastí, zohľadňovať nové trendy vo vývoji umení.
- Spolupracovať nielen so základnými školami v mieste pôsobenia, ale i s obcou, kultúrnymi centrami, umeleckými súbormi, atď.

Špecifické ciele

Kognitívne ciele

- Samostane čítať pridelený notový part.
- Cieľavedome uplatňovať správne spevácke návyky.
- Zapamätať si, rozlíšiť a správne používať nové hudobné termíny.

Socio-afektívne ciele

- Rozvíjať hudobný cit.
- Formovať kladný vzťah k prostrediu v škole a v rodine, pozitívny vzťah k prírode a ku všetkým prejavom života.
- Kombinovať vhodne a nenásilne hudobné umenie s prvkami iných umení – výtvarné, tanečné, literárne.
- Vypestovať pozitívny vzťah k pódiovým skúsenostiam.
- Vypestovať potrebu zaoberať sa speváckym zborom.
- Naučiť žiakov vysporiadať sa s trémou.
- Akceptovať danú skladbu a prijať všetky požiadavky skladby (tempo, dynamiku, charakter).
- Adaptovať sa svojím prejavom k interpretácii skladby.

Psycho–motorické ciele

- Interpretovať jednohlasné, dvojhlasné, trojhlasné, štvorhlasné a viachlasné piesne na požadovanej úrovni.
- Rozvíjať sluchovú vnímavosť a harmonické cítenie.
- Zvyšovať technickú náročnosť interpretovaných piesní.
- Dosiahnuť dobrú intonačnú a rytmickú zladenosť.
- Rozvíjať vokálno - zborové návyky, ktoré sú potrebné pre plnohodnotnú interpretáciu hudobného diela.
- Dbáť na zvukovú vyrovnanosť hlasov.
- Vedome sledovať vlastnú interpretáciu.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka vo štvrtom ročníku rozvíjame nasledovne:

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

Vo vyučovacom procese využívame pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smerujú k tomu, aby žiaci vedeli:

- Využívať všetky dostupné formy sociálnej komunikácie.
- Prispôbiť sa kolektívnym požiadavkám pre výkon spoločného interpretačného vyznenia.
- Pracovať na postupnom zlepšovaní sústredenia detí na spev.
- Vyjadriť slovné pocity a dojmy z vlastnej interpretácie a z počúvania iných piesní.
- Pracovať spoľahlivo.
- Využívať ústretovú komunikáciu – mimiku i gestikuláciu pri speve.
- Byť súčasťou kolektívu a cítiť zodpovednosť za spoločnú prácu.
- Rešpektovať kultúrnu rozmanitosť a uplatňovať primeranú formu medzikultúrnej komunikácie.

2. Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti.
- Uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom piesne.
- Rozvíjať priestorovú orientáciu na pódiu.
- Pri rozbere piesne využívať logiku.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie (digitálnych technológií)

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Používať elektronické hudobné nástroje.
- Podporovať percepciu digitálnymi zdrojmi umeleckých diel, využívať digitálne spracovanie diel.
- Využívať digitálne formáty zvukových nahrávok.

4. Spôsobilosť k celoživotnému učeniu sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Rozvíjať vytrvalosť, iniciatívu a schopnosť učiť sa a získavať informácie.
- Hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzi-predmetových vzťahoch.
- Analyzovať skladbu po stránke melodickú a rytmickú.
- Udržiavať si vytvorené správne návyky pri domácom cvičení.
- Spracovávať nadobudnuté informácie a využívať ich pri speve.
- Hodnotiť svoj pokrok, zlepšovať vytrvalosť a iniciatívu.
- Dokázať uplatniť získané znalosti a spôsobilosti v rozličných životných situáciách.
- Dosiahnuť základnú úroveň motivovanosti k celoživotnému učeniu sa.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Aplikovať získané návyky pri nácviku nových skladieb.
- Vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutých situáciách.
- Vidieť veci problémovo, kriticky myslieť pri hľadaní riešenia, obhájiť si svoje rozhodnutie.
- Riešiť konflikty vo vzťahoch primeraným a chápaným spôsobom.
- Zvládať emócie pri vystúpení.
- Byť si vedomí svojej zodpovednosti za riešenie problémov a užitočnosti poučenia sa z vlastných chýb a chýb iných.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Spolupracovať v skupine a akceptovať pravidlá práce v tíme, dokázať prebrať svoju zodpovednosť a spoluzodpovednosť za výsledky spoločnej práce.
- Uvedomovať si svoje silné a slabé stránky.
- Akceptovať svoje práva a povinnosti v škole i mimo nej.
- Mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody.
- Rozvíjať empatiu voči svojmu okoliu a ochotu pomáhať.
- Aktívne chrániť svoje fyzické a duševné zdravie.
- Primerane sa zapojiť do diskusie, rešpektovať aj iné názory, chápať význam vzájomnej ohľaduplnosti.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Pomenovať druhy umenia, ich špecifické zákonitosti a vyjadrovacie prostriedky.
- Zlepšovať schopnosť tvoriť a prijímať umenie.
- Vyjadriť svoj názor i vkus.
- Rešpektovať vkus iných ľudí a dokázať vyjadriť svoj názor na daný problém.
- Zoznamovať sa s kultúrou iných národov a spoznávať ich jazyk.
- Ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu).
- Byť tolerantní a empatickí k prejavom iných kultúr.
- Vedieť oceniť interkultúrne dedičstvo a historické tradície.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy, postupy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Základy spevu v zbere	<ul style="list-style-type: none"> • slovná metóda • názorná metóda • praktická metóda • reproduktívna metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko- syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad 	<ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy spevu v zbere	M.Šafár: Zborový spev pre stredné pedagogické školy E.Gálik, T.Ružičková, L. Weisser: Zborník piesní a zborov M. Šimko: Kocsi B. Britten: There Is No Rose; Wolcum Yole!; T. Machuel: Ce que la mer abandone J. C Vodňanský: Favete linguis (dvojzbor)	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky - klavír	- ilustrácie - notový materiál	- internet

2. Hudobno-teoretické poznatky	M.Šafár: Zborový spev pre stredné pedagogické školy E.Gálik, T.Ružičková, L. Weisser: Zborník piesní a zborov M. Šimko: Kocsi B. Britten: There Is No Rose; Wolcum Yole!; T. Machuel: Ce que la mer abandone J. C Vodňanský: Favete linguis (dvojzbor)	- prehrávač - vzorový prednes učiteľa	- ilustrácie	- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	M.Šafár: Zborový spev pre stredné pedagogické školy E.Gálik, T.Ružičková, L. Weisser: Zborník piesní a zborov M. Šimko: Kosci B. Britten: There Is No Rose; Wolcum Yole!; T. Machuel: Ce que la mer abandone J. C Vodňanský: Favete linguis (dvojzbor)	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky	- rekvizity	- internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Základy spevu v zbere	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre • poznanie dirigentských gest – nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie • správne návyky pri speve: pokojné a hlboké dýchanie bránicou, uvoľňovanie brady, správny postoj, držanie tela, mäkké tvorenie a nasadenie tónu, spev v strednej hlasovej polohe, brumendo (zvolené vokály v transpozíciách po poltónoch do výšky a hĺbky) • tvorenie hlasu vo vyšších polohách s použitím hlasovej rezonancie • intonácia: stupnicové postupy a opakované 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdokonalenie návykov teoretickej orientácie v zborovej partitúre – čítanie z listu • správne reakcie na dirigentské gestá • preukázať správne spevácke návyky a aplikovať zásady rozospievania • zdokonalenie intonácie pomocou cvičení • používanie správnych speváckych návykov • venovať pozornosť dodržiavaniu hlasovej hygieny • reprodukovanie intonačných cvičení správnym spôsobom • aplikovanie hudobno-výrazových prostriedkov • interpretáciu 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základné návyky pri speve • uvedomelú prácu s celým hlasovým aparátom • spev zborového unisona, dvojhlasných, trojhlasných, štvorhlasných a viachlasných piesní intonačne čisto, rytmicky správne, s dynamikou a s využívaním hlasových registrov • zreteľnosť a výslovnosť textu • frázovanie a celkový výraz skladieb 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie základných speváckych návykov • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov • triedna besiedka, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert, súťažné vystúpenia

	<p>tóny v dur – molovom systéme, skoky nahor i nadol, myslené tóny, pamäťové tóny, chromatické tóny, tonálna intonácia (legato a staccato)</p> <ul style="list-style-type: none"> • terciové cvičenia, intervaly, akordy, harmonické útvary • dynamické cvičenia: precvičovanie jednotlivých dynamických stupňov, rozvoj dynamickej škály crescendo a decrescendo • hlasová hygiena – nespievať v hlasovej indispozícii, zvládnuť problémy v mutačnom období • hudobno-výrazové prostriedky: rytmus, tempo, dynamika, agogika, ozdoby, fermáta • rozvíjanie a používanie zbor. spev. návykov: zborové dýchanie, unisono, spev po partoch, tutti, spoločná dynamika, • interpretáciu viachlas. úpr. zbor. skladieb, 	<p>zborových skladieb vo viachlasnej úprave, polyfóniu, úpravy ľud. piesní, a´capella, zborové unisono</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretáciu skladieb rozmanitých období, žánrov, kompozičných techník, populárnej hudby • vyjadrovať charakter zborovej skladby pomocou hudobno-výrazových prostriedkov • preukázať návyky koncertných vystúpení • počúvať sa pri zborovej interpretácii • počúvať dostupné nahrávky s interpretáciou študovaných skladieb • venovať pozornosť rozvíjaniu rytmického cítenia, harmonického sluchu, hudobno-tvorivých schopností 		
--	--	---	--	--

	<p>polyfonické skladby, úpravy ľud. piesni, a´capella</p> <ul style="list-style-type: none"> • dramaturgia: skladby rozmanitých období, žánrov, kompozičných techník, populárnej hudby v úprave pre zbor • vyjadrovanie charakteru zbor. skl. pomocou hudobno-výrazových prostriedkov • zosúladiť spev s gestami dirigenta • koncertná prax • rozvíjanie rytmického cítenia, harmonického sluchu, hudobno-tvorivých schopností 			
2. Hudobno-teoretické poznatky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch • poznatky z hudobnej náuky a študovaných skladieb (intervaly, akordy, chromatické tóny, tonálne vybočenie, modulácia) • notopis 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozšíriť poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch • aplikovať poznatky z hudobnej náuky v študovaných skladbách • čítať notový zápis a aplikovať ho v speve 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spev z listu • zapojenie metricko-rytmických hodnôt do spevu 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie hudobného zápisu • pochvala, povzbudenie, kritika • sebahodnotenie

	<ul style="list-style-type: none"> základné metricko-rytmické delenie 	<ul style="list-style-type: none"> synchronizovať tóny pri speve so základnými metricko-rytmickými hodnotami 		
3.Hudobno-výrazové prostriedky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> silu tónu: dynamika rozoznávanie intervalových vzdialeností medzi tónmi: výška tónov rozoznávanie rôznych farieb tónov v hlasovom registri rytmus a tempo, agogiku, ozdoby, fermáta 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> silu, dynamické rozdiely: <ul style="list-style-type: none"> piano mezzoforte forte crescendo decrescendo výšku: intervalové vzdialenosti medzi tónmi farbu: použiť rôzne typy nástrojov tempo v danej skladbe agogika, fermáta 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> rytmus a tempo dynamiku agogiku ozdoby fermáta 	<ul style="list-style-type: none"> práca na vyučovacej hodine domáca úloha zameraná na precvičovanie použitia základných tónových vlastností pri speve pochvala, povzbudenie, kritika autoevalvácia motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov triedne besiedky, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert, súťažné vystúpenia

Profil absolventa nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia ZUŠ študijného zamerania zborový spev má ukončený I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy. Absolvent sekundárnej časti I. stupňa je absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia pripravený na štúdium na stredných školách pedagogického zamerania. Zároveň má kompetencie pre zapájanie sa do rôznych hudobných zoskupení, speváckych zborov. Svojimi znalosťami a spôsobilosťami má vysoké predpoklady pre rozvíjanie kompetencií sólistu.

Absolvent sekundárneho umeleckého vzdelania prvej časti dokáže v rôznych životných situáciách uplatniť nadobudnuté sociálne znalosti a spôsobilosti, dokáže využívať dostupné formy sociálnej komunikácie s okolím, s ktorým prichádza do kontaktu. Využitím správnych technických znalostí spevu, estetického cítenia i štýlového a žánrového pochopenia dokáže poskytnúť kvalitnú interpretáciu diel na požadovanej umeleckej úrovni.

Stupeň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu na konci programu sekundárneho umeleckého vzdelania, nie je ukončená. Vytvára len základ pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

Rozsah skúšobnej látky na absolventskú skúšku

Žiak preukáže zvládnutie študijných cieľov:

- z techniky spevu - intonačné cvičenia v dur.- mol. tónine / v hlasovom rozsahu žiaka /
- z naštudovaného repertoáru –ovládanie svojho partu podľa výberu skúšajúceho
- zaspievať základnú melódiu zborovej piesne
- zvládne improvizáciu základného dvojhlasu, príp. pieseň s prvkami polyfónie
- orientácia v harmónii - rozoznávanie akordov na základe sluchu
- skúška zo znalosti techniky správneho spievania, rozdelenia hlasov, poznania zborovej literatúry a skladateľov, ovládanie hudobnej terminológie

Kritéria hodnotenia absolventskej skúšky

Výborný – technicky správny spev intonačných cvičení, bezchybné ovládanie speváckeho partu v požadovanom tempe, s požadovanou agogikou, dynamikou, dodržanie štýlovej interpretácie, spev spamäti, bezchybný spev speváckeho partu spolu s iným hlasom, náročnosť speváckeho partu zodpovedá učebným osnovám

Chválitebný – čiastočne technicky správny spev intonačných cvičení, spev speváckeho partu s malými chybami v primeranom tempe, s primeranou agogikou, dynamikou, priblíženie sa štýlovému vyjadreniu skladby, spev spamäti, spev speváckeho partu spolu s iným hlasom s čiastočnými chybami, náročnosť speváckeho partu zodpovedá učebným osnovám

Uspokojivý – technicky nesprávny spev intonačných cvičení, spev speváckeho partu so značnými chybami v neprimeranom tempe, dynamike, agogike, spev spamäti ovláda iba čiastočne, spev speváckeho partu spolu s iným hlasom so značnými chybami, náročnosť partu nezodpovedá učebným osnovám

Neuspokojivý – technický nesprávny spev intonačných cvičení, neovládanie speváckeho partu, neschopnosť spevu speváckeho partu súčasne s iným hlasom, náročnosť partu nezodpovedá učebným osnovám